

Rodina v kontextu

24.3.2010

Proměna rodiny

- Neexistence univerzální definice rodiny.
- Změna rodinného chování – změny interpretace rodiny.

Dvojí vymezení rodiny

- Soužití lidí vázaných partnerským, manželským nebo rodičovským vztahem.
- Rodina chápána jako domácnost.

Rodina a její proměny

- Polovina 19. století (demografická transice).
- Změna rodinného chování (děti se rodí po uzavření manželství, ovšem ne po celé období fertility ženy).
- Působení kulturních a strukturálních vlivů (rozpad tradiční společnosti a vznik společnosti moderní).

Rodina a její proměny

- Druhá demografická transice (70. léta 20.st.).
- Snížení porodnosti, zvýšení počtu rozvodů a neúplných rodin, nárůst nesezdaných soužití a zvýšení počtu dětí narozených mimo manželství.
- Van de Kaa (1987), Sirovátka (2003) hovoří o hlubších kulturních a hodnotových změn (pluralizace a individualizace hodnot, životních stylů a identit).

Změna hodnotového klimatu

- Názory zdůrazňující emancipaci a zrovnoprávnění žen.
- Nárůst emocionální funkce rodičovství saturované i jen jedním dítětem (Sirovátka, 2003).
- Otevření možnosti mnohých voleb.
- Rizika a nejistoty spojené s těmito volbami. →

Rodina a její proměny

- Devadesátá léta přináší jedny z nejmarkantnějších změn rodinného chování.
- Pokles sňatečnosti a porodnosti. Odsunutí sňatků na pozdější období, snížení počtu potratů.

Hodnotové změny rodinného chování

- Dnešní rodina je utvářena hodnotami, které ve společnosti převládly na začátku 90. let.
- Individualismus, pluralismus.
- Nově se interpretuje postavení ženy v rodině a ve společnosti.
- Dítě se stává jednou z voleb, které konkurují jiné hodnoty a volby.

Současné trendy v rodinných politikách

- Rozpad tradičního modelu rodiny otce živitele a matky pečovatelky, kteří žijí společně s dětmi na základě manželské smlouvy.
- Prohloubení plurality forem rodinného soužití.
- Požadavek slučitelnosti zaměstnání s rodinnými povinnostmi.
- Redefinice obsahu rodinných povinností a rodinné solidarity (otázky rodičovství a povinnosti s nimi spojené).
- Posun směrem k dětským právům (ochrana dětí před zneužíváním ze strany dospělých).

Současné trendy v rodinných politikách

- Důraz na lokální služby (nejenom prostředek pomoci klientům, ale nástroj integrace a soudržnosti dané lokality).
- Rozmanitost typů a forem sociálních služeb.
- Restrukturalizace financování sociálního zabezpečení (sociální služby přesunuty do působnosti místních správ).
- Sledování genderových efektů (rozvíjení genderových teoretických konceptů analyzujících strukturální genderové (ne)rovnosti).

Shrnutí

- Nárůst rozmanitosti poskytované péče o rodinu, jak z hlediska formy, tak obsahu.
- Opouští se od strukturálního pohledu na rodinu.
- O rodině se uvažuje z hlediska rolí, vztahů a činností, které zastávají jednotliví členové.